PÄIVÄSTÄ TOISEEN

Tilaisuus koputtaa vain kerran ja rohkeus kantaa, ota siitä kiinni, kun siltä tuntuu! **ELINA NIHTILÄ TERVEENÄ TYÖSSÄ -PALSTALLA**

23.02.15

Aurinko nousee

Helsingissä kello 7.38
ja laskee kello 17.31
Oulussa kello 7.51
ja laskee kello 17.13
Utsjoella kello 8.08
ja laskee kello 16.44

Päivän sana

23.2. Koska Jeesus on itse käynyt läpi kärsimykset ja kiusaukset, hän kykenee auttamaan niitä, joita koetellaan. Hepr. 2:18

24.2. Opetelkaa tekemään hyvää, tavoitelkaa oikeudenmukaisuutta, puolustakaa sorrettua, hankkikaa orvolle oikeus, ajakaa lesken asiaa. Jes. 1:17

Nimipäiviä

Tänään maanantaina: Aslak
Huomenna tiistaina: Matti, Matias

Mietelause

Mattina karhu kylkeänsä kääntää.
Vanhaa ajantietoa Oripäästä

MERKKIPÄIVIÄ

85-VUOTIAS

Salaojitusteknikko **Kari Valtonen** 24.2. Raisio. Lähipiirissä.

75-VUOTIAS
Hallituksen puh.-joht. LT h.c. **Antti Aarnio-Wihuri** 24.2. Kaarina. Matkoilla.

70-VUOTIAS
Vuorineuvos ekon. KTT h.c. **Matti Honkala** 24.2. Helsinki. Ei vastaanottoa.

Lähetä merkkipäiväilmoitus Maaseudun Tulevaisuuteen
Merkkipäiväpalstalla julkaistaan vain päivänsankarin suostumuksella lähetettyjä merkkipäivätietoja. Kirjallisesti lähetettävissä tiedoissa tulee olla merkkipäivän viettäjän nimi, ikä, merkkipäivän ajankohta, titteli, kotipaikka ja mahdollinen lyhyt maininta merkkipäivän vietosta. Valokuvaksi käy mustavalko- tai värikuva, koolla ei väliä. Palsta on maksuton. Merkkipäivätiedon tulee olla toimituksessa viimeistään viisi päivää ennen lehden ilmestymistä. Tiedot postitetaan osoitteeseen: Maaseudun Tulevaisuus, ”Merkkipäivät”, PL 440, 00101 Helsinki, tai lähetetään sähköpostilla osoitteeseen *merkkipaivat@maaseuduntulevaisuus.fi*.

TERVEENÄ TYÖSSÄ

Rohkeutta!

Satujen prinssit ja urhoolliset ritarit saivat aina kauniin prinsessan ja vähintään puolet vauraasta valtakunnasta. He olivat poikkeuksetta rohkeita miehiä siis sankariainesta. Aristoteles pohti aikanaan, että ihmiskunnan inhimillisyys lepää neljän kardinaalihyveen varassa. Nämä ovat viisaus, oikeudenmukaisuus, kohtuullisuus ja rohkeus.

Rohkeus on kiinnostava ja monipuolinen avu, jonka sisältö on muuttunut huomattavasti yhteiskunnallisen kehityksen myötä. Nykyään rohkeudella riittää alalajeja. On fyysistä, moraalista, sosiaalista, taloudellista ja emotionaalista rohkeutta. Uhkarohkeus, tyhmänrohkeus ja julkeus edustavat puolestaan jalon asian kurittomampia ja samalla kai pimeämpiä puolia.

Ennen niin tärkeä fyysinen rohkeus on pikkuhiljaa menettänyt asemaansa ja muuttunut jopa viihteelliseksi. Sen huomaa vaikkapa Duudsoneita katsoessa.

Ollakseen rohkea ei enää välttämättä tarvitse kiitää yli sataa Beaver Creekin jäisessä syöksylaskurinteessä. Vauhdin ja hurjien temppujen rinnalle on noussut vaihtoehdoksi moraalinen rohkeus. Tällöin on kyse halusta toimia oikein ympäristön vastustuksesta ja ihmisten arvostelusta välittämättä. Se on epäkohtien paljastamista, sorrettujen puolelle asettumista ja vinoutuneiden käytäntöjen kyseenalaistamista. Voidaan jopa puhua henkisestä suuruudesta.

Rohkeuden aste ja mittarit ovat yksilöllisiä. Jonkin asian tekeminen saattaa vaatia toiselta suunnatonta uskallusta, kun taas jollekin sama asia on päivittäinen rutiini, joka ei juuri askarruta. Erittäin virkistävää on, että kaikki ihmiset eivät suinkaan rohkene tehdä samoja asioita. Kukaan ei ole pelkästään rohkea tai arka. Tässä lajissa muutos on ikuista ja variaatiot valloillaan.

Varmaa kuitenkin on se, että sopiva rohkeus laittaa asioita tapahtumaan. Rohkeat siirrot ovat ovi muutokseen. Muutoksessa piilee aina riski, jonka ottaminen sitten vaatiikin taas rohkeutta. Rohkeus ja riski kulkevat käsi kädessä. Siksi rohkeuskin on mitoitettava oman kantokyvyn mukana niin työssä kuin yksityiselämässä. Järkevää rohkeutta voi olla hajauttaa riskiä esimerkiksi yhdessä tekemällä, vakuuttamalla tai vaikeista asioista avoimesti keskustelemalla.

Mikä on elämäsi rohkein teko? Onko se vielä edessä? Tilaisuus koputtaa vain kerran ja rohkeus kantaa, ota siitä kiinni, kun siltä tuntuu!

ELINA NIHTILÄ
on viestinnän asiantuntija Melassa.

elina.nihtila@mela.fi

Ahkio oli kansan ja virkamiesten kulkupeli

Ahkio ja poro oli aiemmin jokamiehen kulkupeli koko saamelaisalueella.

Parhaillaan ahkion historiaan, käyttöön ja valmistukseen voi tutustua Lapin maakuntamuseon Arktikumissa Rovaniemellä.

Menneinä aikoina ahkiolla ja porolla liikkuivat saamelaisten lisäksi myös virkamiehet ja papit, myöhemmin myös lääkärit, nimismiehet ja terveydenhoitajat.

Ahkion ja poron yhdistelmän valtakausi kuljetusvälineenä ja kulkuneuvona jatkui Saamenmaalla 1900-luvulle asti. Lähes kaikki kuljetukset hoidettiin ahkioilla ja ahkioraidoilla.

Yleisimmät ahkiotyypit olivat ajoahkio, tavaran kuljettamiseen tarkoitettu tavara- eli raitoahkio ja kannellinen lukkoahkio.

Ahkioiden käyttö väheni vasta sotien jälkeen, kun kulkemisen tavat muuttuivat.

Länsi-Lapissa rekiä käytettiin jo 1800-luvulla ja 1900-luvulla reet olivat jo yleisempiä kuin ahkiot.

Inarissa ja Utsjoella poromiehet jatkoivat ahkioiden käyttöä 1960-luvun puoliväliin moottorikelkan tuloon saakka. Tämän jälkeen ahkiot unohdettiin aittojen alle.

Taitavaa käsityötä
Saamelaisessa yhteisössä ahkiontekijät olivat arvostettuja erikoistaitajia ja ammattilaisia. Saamelaisyhteisön miehet hallitsivat yleensä jollakin tavalla arkipäivän tarve-esineiden tekemisen, mutta toiset heistä olivat muita taitavampia ja tekivät käsitöitä myös tilauksesta.

Käsitöistä haasteellisimpina pidettiin veneen ja ahkion valmistusta. Niiden valmistamisessa tarvittiin monenlaista osaamista oikeanlaisen puuaineksen löytämisestä muodon ja kauneuden tajuun. Lopputuloksen piti olla toimiva ja kestävä ja myös esteettinen.

Ahkio -näyttelyssä kerrotaan porolla vedettävän ahkion historiasta, esitellään erilaisia ahkiotyyppejä, kerrotaan ahkion valmistuksesta ja esitellään ahkion teossa tarvittavia työkaluja.

Ahkion keskeisestä roolista saamelaiskulttuurista kertoo myös siihen liittyvän perinnetiedon runsaus. Näyttelyssä kerrotaan muun muassa ahkiohautauksista, kuunnellaan ahkiolla ajoa kuvaavaa perinnemusiikkia ja tutustutaan ahkiolla ajamista kuvaavaan laajaan sanastoon.

Näyttelyn on tuottanut saamelaismuseo Siida ja se perustuu museossa tehtyyn esinetutkimukseen.

MAIKKI KULMALA
Geres – Ahkio -näyttely Arktikumissa Rovaniemellä 6.4. asti.

MARJA VUORELAINEN/LAPIN MAAKUNTAMUSEO

Poromiehiä Sallivaarassa 1960-luvulla.

ARKTIKUM

Ahkion perälaudassa käytetty yleinen raudoitusmalli, jossa on kolmen kaariraudan kuvio ja keskiraudassa on rengas.

Porojen vetämissä ahkioissa siirtyi suuriakin kuormia.

Matti Jämsen (vas.) otti tammikuun lopulla neljännen sijan maailman arvostetuimmassa kokkikilpailussa Bocuse d'Orissa yhdessä Antti Lukkarin kanssa.

Porokokin tittelistä kisaa kuusi finalistiparia

Vuoden porokokin tittelistä kilpailee maaliskuussa kuusi kokkiparia. Kilpailun finalistit valittiin reseptikilpailulla, johon huippukokit eri puolilta maata lähettivät yhteensä 37 reseptiä.

Rovaniemellä 20.–21. maaliskuuta käytävään finaaliin valittiin muun muassa Suomen kaikkien aikojen parhaan MM-kisamenestyksen Bocuse d'Orissa kokannut **Matti Jämsen** yhdessä avustajansa **Antti Lukkarin** kanssa. He saavat vastaansa myös oman MM-valmentajansa **Eero Vottosen**, joka osallistuu kisaan **Oula Kustaa Keijälän** kanssa.

Tänä vuonna porokokkifinalistien joukkoon nousi ensimmäisen kerran myös naisia. Helsinkiläinen **Peppi Aralehto** on mukana **Ari Ruohon** kanssa ja turkulainen **Laura Virolainen** työskentelee yhdessä **Jarno Sepän** kanssa.

Muut kilpailuparit ovat **Jouni Toivanen** ja **Mikko Pynnönen** Järvenpäästä sekä helsinkiläiset **Tuomas Vierelä** ja **Petri Niilola**.

Kilpailuun ilmoittautuessaan kaksihenkisten joukkueiden tehtävänä oli laatia neljälle hengelle resepti, jonka pääraaka-aineena oli kahdella tavalla valmistettu poron ulkofilee. Annoksessa tuli olla myös kastike ja kaksi lämpimän ruuan lisäkettä ja sen tuli soveltua ammattimaiseen valmistukseen ravintolakeittiössä.

Kuusi kokkiparia kohtaavat perjantaina 20.3. käytävässä semifinaalissa. Perjantai-iltana Rovaniemen kaduilla juostaan myös Rovaniemi Reindeer Sprint Race -porojen kiihdytyskilpailu. Sen avauksen yhteydessä julkistetaan kolmen porokokkifinalistin lopullinen joukko.

Kisa huipentuu lauantaina 21. maaliskuuta. Finaalissa annokset valmistetaan yllätysraaka-ainekorin tuotteista.

Vuoden porokokki -kisan järjestää Rovaniemen Kehitys Oy yhdessä Vuoden Porokokki ry:n ja Suomen Keittiömestareiden kanssa.

MAIKKI KULMALA

> Joukkueiden tehtävänä oli laatia resepti, jonka pääraaka-aineena oli kahdella tavalla valmistettu poron ulkofilee.

Kulttuuritilat saavat ministeriöltä tukea 5,4 miljoonaa euroa

Opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt tukea kulttuuritilojen perustamiskustannuksiin ja peruskorjauksiin tälle vuodelle yhteensä runsaat 5,4 miljoonaa euroa.

Avustusta myönnettiin 17 hankkeelle veikkausvoittovaroista taiteen tukemiseen osoitetuista määrärahoista.

Suurimpia avustuksen saajia ja kohteita ovat Helsingin kaupunginteatterin peruskorjaus, 1,45 miljoonaa euroa, Lapinlahden taidemuseon peruskorjaus ja laajennus 900 000 euroa, Tampere-talon muutostyö, 600 000 euroa ja Porin teatteritalon peruskorjaus, 500 000 euroa.

Valtionavustukset on tarkoitettu kuntien kulttuuritoimintalain mukaisien kulttuuritoimintaa varten tarvittavien tilojen, valtionosuutta saavien museoiden, teattereiden ja orkestereiden tilojen sekä muiden valtakunnallisesti merkittävien kulttuuritilojen perustamis- ja peruskorjaushankkeisiin.

Määrärahaa haki yhteensä 27 hanketta noin 34,2 miljoonan euron arvosta.

MT

MT:N ARKISTO

Helsingin kaupunginteatteri valmistui vuonna 1967.

LUKENUT MIES

Mies joka osti auton

Seppo Kääriäisellä on kaksi selvästi erottuvaa poliittista elämää. Taitekohta oli vuonna 2000.

Murrokseen osui luopuminen kaikista keskustapuolueen luottamustehtävistä, isän kuolema ja elimistön reagoiminen niin, että tukeva mies oli välillä miehen varjo. Väitöskirja oli selkeää puhdistautumista.

Parhaiten muutoksesta todistaa, että kansanedustaja Kääriäinen osti vuonna 2000 ensimmäisen oman henkilöauton.

Kolmen vuosikymmenen aikana hän oli käynyt puolueen soturina puhumassa kaikissa suomenkielisissä kunnissa. Kyytijöinä olivat tukimiehet. Matkat käytettiin tarkasti molemminpuoliseen tietojenvaihtoon.

Luultavasti hän oli silloin tavallisen kansan sielunvireet parhaiten tunteva henkilö Suomessa.

Hannu Lehtilän 2009 kirjoittama henkilökuva kertoo lähinnä tuosta vanhasta puoluepoliitikosta. Omassa kirjassaan vanhaisäntä enemmän analysoi kuin julistaa. Savolaisesta oveluudesta hän ei sentään ole luopunut.

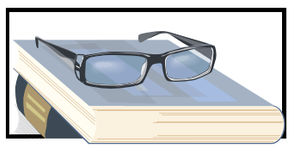

> Luultavasti hän oli silloin tavallisen kansan sielunvireet parhaiten tunteva henkilö Suomessa.

Eduskunnassa entinen puolustusministeri keskittyy nykyään turvallisuuspolitiikkaan, niin kirjassaankin. Moni on toivonut häntä Nato-jäsenyyttä vastustavien keulahahmoksi äänekkäästi kiljuvien haukkojen vastapainoksi. Kääriäinen on historiasta omaksunut Kyösti Kallion ja Johannes Virolaisen pehmeämmän vaikutustavan.

Yhteiskunnan eheys on ykkösasioita. Tämä mies ei remua raitilla suu ammollaan konsensusta vastaan. Uutta on terävä kritiikki avoimia pyrkyreitä kohtaan, jotka kansan vaisto terävän viikatteen tavoin aina niittää pois voittajien joukosta politiikan suurkilpailuissa, esimerkiksi presidentinvaaleissa. Ketä mahtaa tarkoittaa?

Elämä on opettanut hänelle Mauno Koiviston perusviisauden: Suomen idea on selviytyä, pysyä hengissä.

PEKKA ALAROTU
Seppo Kääriäinen: Meikäläisen mukaan. 229 sivua. Teos.

KIRJA

Elämä on selviytymistä

”Lapsuus on paikka jonne en kaipaa, mutta jonne unet minut heittävät harva se yö.” Kirjailija **Anita Konkan** (s. 1941) muistelmien aloituslause on osuva. Lapsuus ja unet ovat läsnä, kun hän siilaa vaiheitaan.

Anita Konkka syntyi kulttuurikotiin. Isä oli tunnettu kirjailija ja venäläisen kirjallisuuden kääntäjä Juhani Konkka. Äiti Anja oli taidemaalari. Isä oli lähtöisin Inkerinmaalta, äiti Lapualta. Perheen elämä oli tulikiven katkuista, etenkin kun äiti ei taipunut kotihengettäreksi.

Anita oli 17-vuotias, kun äiti lähti kolmeksi vuodeksi Italiaan, kaksi veljeä muutaman vuoden nuorempia. Isä oli samoihin aikoihin solminut uuden liiton ja muuttanut niin ikään kotoa. Lapset jäivät selviytymään keskenään. Pian paluunsa jälkeen äiti kuoli, vain 46-vuotiaana.

Selviytymisestä onkin kysymys koko kirjassa. Epäonnea ja hylkäämisiä riittää, niin miessuhteissa ja työelämässä kuin kirjailijanakin. Tekijä ei epäröi tunnustaa heikkouksiaan eikä kohtaamiaan nöyryytyksiä.

Kirjan vahvuutta ja valloittavuutta on huumori, se vaivattomuus, millä hän vastoinkäymisistä ja häpeän aiheista kertoo. Jopa Chaplinin elokuvat tulivat muutamissa sattumuksissa mieleen. Anita Konkka näyttäytyy vahvatunteisena ja heittäytyvänä. Kolhut eivät lannista.

Tuttuja kirjailijanimiä vilahtelee. Ystävyys Raija Siekkiseen tarkentaa tuota traagista kirjailijakohtaloa. Merkittävintä on kuitenkin poukkoileva rakkaussuhde Hannu Salamaan, unienkin vakiovieraaseen. Suhteen vaiheet luovat jännitettä vuosikymmenten halki.

Muistelmiin mahtuu työpaikkoja ja työttömyyttä, 70-luvun taistolaisuutta, opiskelua ja vuosien terapiaa, eroottisia suhteita ja paljon matkoja etenkin vanhempien jalanjäljillä. Rohkea avoimuus tuo mieleen Aila Meriluodon kerronnan.

Anita Konkan romaani Hullun taivaassa sai valtionpalkinnon ja oli Finlandia-ehdokaskin vuonna 1989. Kaksi myöhempää teosta Halujen puutarha ja Musta passi olivat Runeberg-palkintoehdokkaita.

Konkan uraa seuranneille uusi teos on herkkupala. Se on elämänmakuinen matka kahden sukupolven taiteilijoitten pyrkimyksiin, esteisiin ja vaikeuteen sitoutua rakkaussuhteeseen.

ANELMA JÄRVENPÄÄ-SUMMANEN
Anita Konkka: Unennäkijän muistelmat. 580 sivua. Kuvaliitteet. Teos.